

Vállalkozások demográfiája, 2010

Tartalom

- 1 Bevezetés
- 1 Működő vállalkozások
- 2 Új vállalkozások
- 3 Az új vállalkozások túlélése
- 3 Megszűnt vállalkozások

Bevezetés

A vállalkozások demográfiája felmérés az Eurostat harmonizált adatgyűjtése, összehasonlítható adatokat biztosít az Európai Unió és az Európai Szabadkereskedelmi Társulás (EFTA) tagállamainak vállalkozásairól.

A vállalkozásdemográfiai adatgyűjtés a piacorientált gazdasági szervezetek adataival foglalkozik. A KSH a társas vállalkozásokat, illetve az egyéni vállalkozókat (az egyéni vállalkozói nyilvántartásban szereplőket) vonta be a megfigyelési körbe. A felmérés nem terjed ki az adószámmal rendelkező magánszemélyekre, a költségvetési és a nonprofit szervezetekre.

Működő vállalkozások

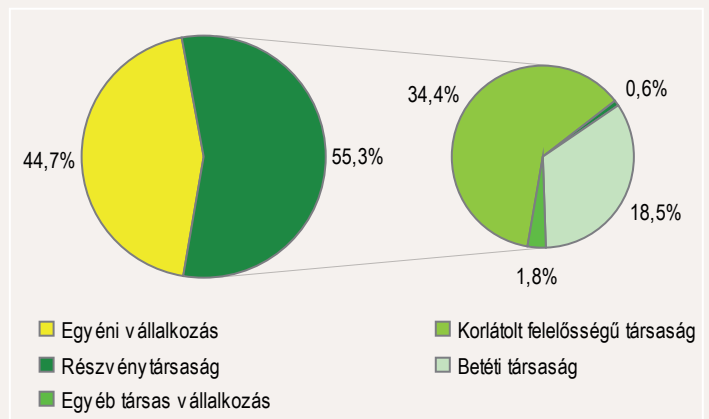
2009-ről 2010-re a működő vállalkozások száma 1,1%-kal nőtt. Az emelkedést a társas vállalkozások számának 2,6%-os bővülése eredményezte, miközben az egyéni vállalkozások száma további 0,7%-kal csökkent, így a társas vállalkozások részaránya tovább nőtt az egyéni vállalkozásokkal szemben. Részarányuk 2000 óta megfordult, 2010-ben már a vállalkozások 55,3%-át képviselték a társas vállalkozások, szemben a 10 évvel ezelőtti 42,4%-kal.

A működő vállalkozások száma 2010-ben közel 697 ezer volt, 385 ezer társas és 312 ezer egyéni vállalkozó (egyéni vállalkozói nyilvántartásban szereplő). A vizsgált időszakban a társas vállalkozások száma 10 ezerrel emelkedett, eközben az egyéni vállalkozások száma 2 ezerrel csökkent. Összességében a 2009. évi csökkenés után ismét nőtt a működő vállalkozások száma, több mint 7 és fél ezerrel.

A társas vállalkozások között a legnépszerűbb gazdálkodási forma a korlátolt felelősségű társaság (kft.) volt, számuk 2010-ben megközelítette a 240 ezret. A másik leggyakoribb társasági forma, a betéti társaság, száma 129 ezerre esett vissza. Míg a jogi személyiségű gazdasági társaságok száma emelkedik, addig a jogi személyiséggel nem rendelkező gazdasági társaságoké csökken. A korlátolt felelősségű társaságok száma kiugróan nagymértékben növekedett (7,8%). A részvénytársaságok esetében is átlagot meghaladó mértékű, 2,1%-os bővülés volt. A vállalkozások beindításánál lényeges szempont az alapítás egyszerűsége, a bejegyzéshez szükséges tőke összege, valamint a felelősségvállalás mértéke. A kft. és az rt. népszerűségüket az alapításukhoz szükséges alaptőke 2007. évi nagymértékű csökkentésének köszönheti.

1. ábra

A működő vállalkozások megoszlása

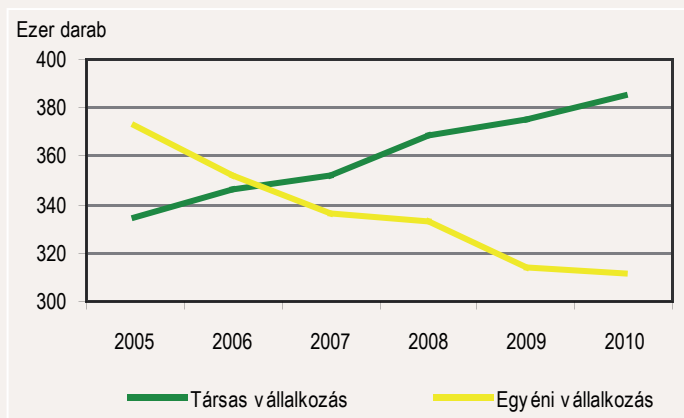

Az egyéni vállalkozások száma az elmúlt években folyamatosan csökkent, 2010-ben a mérséklődés kisebb volt, mint az előző években. A csökkenés okaként megemlíthetjük, hogy a gazdasági válság hatásai érzékenyebben érintették a kevésbé tőkeerős egyéni vállalkozásokat.

Az említett folyamatok eredményeképpen a társas vállalkozások részaránya fokozatosan emelkedett az egyéni vállalkozásokkal szemben. 2010-ben a társas vállalkozások részaránya az összes vállalkozáson belül 55,3% volt, szemben az első felméréskor regisztrált 1999. évi 42,2%-kal.

2. ábra

A működő társas és egyéni vállalkozások számának alakulása

Létszám-kategóriák szerint, 2010-ben a működő vállalkozások 99,2%-a 50 főnél kevesebb foglalkoztatottal rendelkező kisvállalkozás volt (ezen belül a 10 főnél kevesebb foglalkoztatottat alkalmazó mikrovállalkozások

aránya 95,4%, mely mérték az Európai Unió legtöbb tagországára is jellemző. Az 50–249 fős közép-vállalkozások részaránya 0,7%, míg a 250 főnél több munkavállalót foglalkoztató nagyvállalatoké csupán 0,1%.

A vállalkozások száma a 20 fő feletti kisvállalkozások és a közép-vállalkozások körében visszaesett, az előbbieket esetében 5,1%-kal, míg az utóbbiaknál a csökkenés mértéke 2,2% volt. A többi létszám-kategóriában kismértékű növekedést tapasztaltunk.

A vállalkozások főtevékenység szerinti megoszlása, 2010-ben nem változott jelentős mértékben az előző évekhez képest. A legtöbb vállalkozás továbbra is a kereskedelem, gépjárműjavítás nemzetgazdasági ágban található, arányuk 20%, ezt követi a szakmai, tudományos, műszaki tevékenység 15,8%-kal. További jelentősebb ágazatok: az építőipar (9,5%) és az ipar (7,8%). A vállalkozások száma három ágazat kivételével (építőipar, ipar, szállítás, raktározás) minden ágazatban emelkedett. Az átlagot jelentős mértékben meghaladó emelkedést figyeltünk meg a pénzügyi, biztosítási tevékenység területén (6,7%) és a humán-egészségügyi, szociális ellátásban (3,8%).

A vállalkozások székhely szerinti területi eloszlása az első felmérés, 1999 óta szinte változatlan. 2010-ben Közép-Magyarország részesedése kiugróan magas, 40,1% volt, a többi régióban ez az arány 8,5 és 11,5% között mozgott. Közép-Magyarország jelentős részesedését a társas vállalkozások rendkívül magas arányának köszönheti, mely az ország főváros centrikus gazdaságával, valamint infrastruktúrájával magyarázható. A társas vállalkozásoknak több mint a fele Közép-Magyarországon került bejegyzésre. Az egyéni vállalkozások tekintetében az eloszlás sokkal kiegyenlített: Közép-Magyarország 26%-os részesedését a többi régió 10,3–14,5%-kal követi.

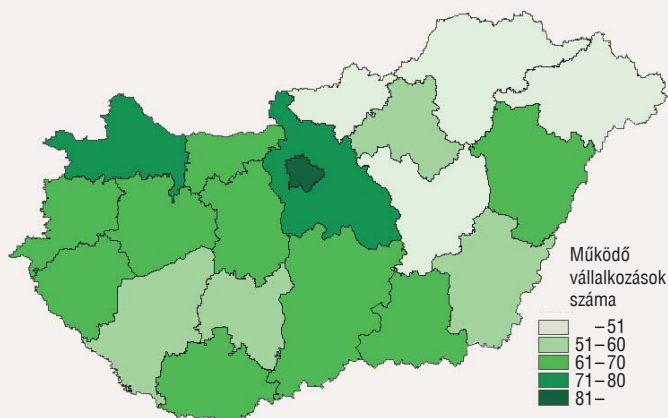
2010-ben a régiók és megyék többségében emelkedett a vállalkozások száma, ez alól csupán egy régió (Észak-Magyarország: -0,3%) és három megye képez kivételt: Nógrád megye (-2,5%), Jász-Nagykun-Szolnok megye (-1%) és Heves megye (-0,5%). Ezzel szemben a legnagyobb mértékű növekedés Pest megyében volt (2,2%).

A kistérségek közül a vizsgált évben kiemelkedik a Baktalórántházai kistérség, ahol a vállalkozások száma több mint 10%-kal bővült.

2010-ben az országos átlag szerint 70 működő vállalkozás jutott 1000 lakosra, ez a mutató Közép-Magyarországon 94, a Dunántúlon 65, míg az Alföld és Észak nagyrégióban 55. A kistérségek között Budaörs (110) és Budapest (110) vezet, de a Szentendrei (99) és a Balatonfüredi (98) kistérségekben is magas a vállalkozások száma a lakosság számához viszonyítva. Változatlanul a legelmaradottabb kistérség ebben a tekintetben a Bodrogi, 19 vállalkozással.

3. ábra

1000 lakosra jutó működő vállalkozások száma megyénként, 2010

Új vállalkozások

Az új vállalkozások száma 2010-ben mind a társas, mind az egyéni vállalkozások esetében meghaladta a 2009. évi adatokat.

2010-ben 69 935 valódi új vállalkozás jött létre. (Valódi új vállalkozás, amely a megelőző két évben nem számított működő vállalkozásnak és nincs jogelődje. A továbbiakat a valódi új vállalkozásokat új vállalkozásnak nevezzük.) Az újonnan indult vállalkozások aránya az összes működő vállalkozáson belül 10% volt. Ez az arány 0,8 százalékponttal magasabb az előző év adatánál.

A társas vállalkozások esetében az új vállalkozások aránya 9,7%, mely 0,1 százalékponttal haladta meg a 2009. évi szintet. Az egyéni vállalkozásoknál ez az arány jelentős emelkedést mutat, 2010-ben 10,4% volt, szemben a 2009. évi 8,6%-kal. A gazdasági tevékenységüket kezdő egyéni vállalkozások száma ötödével volt több, mint egy évvel korábban. Az előző évhez hasonlóan a korlátolt felelősségű társaságok esetében a legmagasabb az induló vállalkozások aránya (14,1%), és a közkereseti társaságoknál a legalacsonyabb (1,2%). A korlátolt felelősségű társaságok új vállalkozásainak magas aránya az alaptőke már korábban említett csökkentésével magyarázható.

1. tábla

Az új vállalkozások aránya a működők %-ában

Gazdálkodási forma	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Társas vállalkozás	8,7	8,3	8,4	10,3	9,6	9,7
Ebből:						
korlátolt felelősségű társaság	10,5	10,2	11,0	15,4	14,3	14,1
részvénytársaság	3,3	4,0	4,8	6,8	6,6	5,7
betéti társaság	7,0	6,5	5,6	3,6	2,5	2,0
Egyéni vállalkozás	9,3	8,8	9,3	10,0	8,6	10,4
Vállalkozás összesen	9,0	8,6	8,9	10,2	9,2	10,0

Létszám-kategóriák szerint áttekintve az új vállalkozások szinte kizárólag kisvállalkozások (99,9%). Ezen belül a működésük első évében 10–49 fő foglalkoztatottal rendelkező vállalkozások aránya mindössze 1%. A tevékenységüket mikro-vállalkozásként kezdők száma 11%-kal emelkedett, csakúgy, mint a 10–19 főt foglalkoztató kisvállalkozások száma. Ezzel szemben csökkenést tapasztaltunk a 20–49 fős kisvállalkozások, valamint a közép-vállalkozások körében. A működésüket beindító nagyvállalkozások száma 5 volt, csakúgy, mint 2009-ben.

Főtevékenységük szerint számba véve az új vállalkozásokat, legnagyobb arányban a pénzügyi, biztosítási tevékenység (23,6%), továbbá a mezőgazdaság (12,6%) és a szálláshely-szolgáltatás, vendéglátás (12,3%) nemzetgazdasági ágakban tevékenykednek. Ez az arány az iparban (6,5%) és az egészségügyben (6,6%) a legalacsonyabb.

A 70 ezer új vállalkozás 21,0%-a a kereskedelem, gépjárműjavítás, 12,2%-a szakmai, tudományos, műszaki tevékenység területén kezdte meg gazdasági tevékenységét. A legkevesebb vállalkozást pedig az egészségügy és a művészetek, szórakoztatás ágazatokban indították.

Az új vállalkozások működő vállalkozásokon belüli aránya régióként csak kisebb eltéréseket mutat. Az újak aránya 9,7 és 10,6% között mozog. A megyék közül kiemelkedik Szabolcs-Szatmár-Bereg megye, ahol a működő vállalkozások 10,9%-a 2010-ben kezdte meg tevékenységét. E tekintetben a lista utolsó helyén Békés és Zala megye helyezkedik el, egyaránt 9,5%-kal.

Az új vállalkozások négytizedét Közép-Magyarországon találjuk, a többi régióban 8,7–12,1%-uk kezdte meg működését.

Az új vállalkozások túlélése

A vállalkozások túlélésének vizsgálatakor a 2005-ben újnak minősülő vállalkozások életpályáját követtük 2010-ig. A 2005-ben gazdasági tevékenységet kezdett 63 598 vállalkozás 40,5%-a működött még 2010-ben is.

A valódi új vállalkozások ötéves túlélési rátájának vizsgálatához már hat adatsor áll rendelkezésünkre. A mutató 2005–2007-ben 48–49% körül alakult, 2008–2009-re visszaesést tapasztaltunk, és 2010-ben kismértékben még tovább csökkent a ráta értéke.

4. ábra

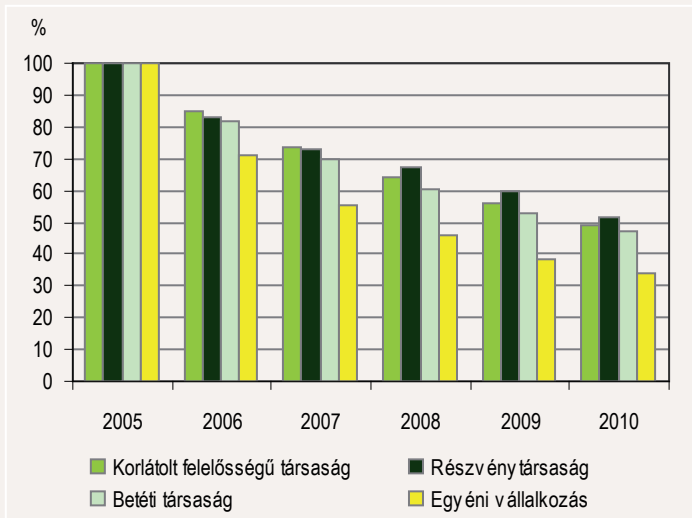
Vállalkozások ötéves túlélési rátája

A társas vállalkozások túlélési képessége erősebb: a 2005-ben alakult 28 990 társas vállalkozás 48,5%-a tevékenykedett 2010-ben is, míg ez a mutató az egyéni vállalkozások esetében csupán 33,7%. A gazdasági társaságok között az 5 évet túlélő szervezetek aránya a részvénytársaságok és a korlátolt felelősségű társaságok között volt a legmagasabb (51,4%, illetve 49,2%), és a közkereseti társaságok körében a legalacsonyabb, ahol a 2005-ben tevékenységét kezdő 179 társaságból csupán 73 működött 2010-ben is (40,8%).

5. ábra

A 2005-ben újnak minősülő vállalkozások túlélési rátája főbb gazdálkodási formák szerint

Az új vállalkozások túlélését főtevékenység szerint vizsgálva 2005 és 2010 között a legmagasabb túlélési arányt az egészségügy, szociális ellátás

(69%) és a szakmai, tudományos, műszaki tevékenység területén (54,7%) találhatjuk. A korábbi évekhez hasonlóan a pénzügyi, biztosítási szektor vállalkozásainak túlélési képessége a legalacsonyabb, csupán 17,5%-uk működött még az alakulásukat követő 5. évben is. Ebben a szektorban már az első évet túlélő vállalkozások száma is jelentősen elmarad a többi ágazathoz képest. Míg a többi ágazatban a vállalkozások egyéves túlélési rátája átlagosan 77%, addig a pénzügyi, biztosítási szektorban – elsősorban a kiegészítő tevékenységet, pl. biztosítási ügynöki tevékenységet végző egyéni vállalkozások – csupán 55%-a tevékenykedik az alakulást követő évben is.

Területi elosztás szerint a vállalkozások ötéves túlélési rátájában nem mutatkozik jelentős eltérés a régiók tekintetében, de a gazdasági fejlettség-beli különbségek némileg érződnek. Közép-Magyarországon és Nyugat-Dunántúlon nagyobb eséllyel marad talpon egy vállalkozás, itt az ötéves túlélési ráta 42–43%. Ezzel szemben a többi régióban ez a mutató 38–40% közötti. Ugyanezen rátát a megyék tekintetében vizsgálva az észak-alföldi régióban találjuk a legmagasabb és a legalacsonyabb értékeket. Hajdú-Bihar megye mutatta a legjobb túlélési rátát (43,3%), míg Jász-Nagykun-Szolnok megye a legrosszabbat (36%).

Megszűnt vállalkozások

A megszűnt vállalkozások működő vállalkozásokhoz viszonyított aránya mind az egyéni vállalkozások, mind a társas vállalkozások esetében emelkedett az előző évhez képest.

A valódi megszűnő vállalkozások – melyek a tárgyévét követő két évben nem jelennek meg a működő szervezetek között, és tevékenységüket nem folytatja jogutód sem – esetében 2009. év előzetes adata az utolsó rendelkezésre álló adat. A 2009. évi adatok a 2011. év lezárása és feldolgozása után lesznek véglegesek. (A továbbiakban a valódi megszűnt vállalkozásokat megszűnt vállalkozásnak nevezzük.)

2008-ban a végleges adatok szerint 72 663 vállalkozás szűnt meg, a megszűnt vállalkozások aránya a működő vállalkozásokon belül 10,4% volt. Gazdálkodási formák szerint vizsgálva, 2008-ban a megszűnt társas vállalkozások működőkön belüli aránya 8,1% volt. Ez az arány a demográfiai felmérés bevezetése óta 6,5 és 7% között ingadozott, így kismértékű emelkedés tapasztalható, mely a gazdasági válság hatásának tudható be. A mutató értéke a 2009. évi előzetes adatok szerint 9,3% lett. Az egyéni vállalkozások kevésbé bizonyultak stabilnak, körükben a megszűntek aránya 2008. év végleges adatai alapján 12,9%. A megszűnt vállalkozások működő vállalkozásokhoz viszonyított arányát a főbb gazdálkodási formák szerint a 2. tábla szemlélteti.

2. tábla

A megszűnt vállalkozások aránya a működők %-ában

Gazdálkodási forma	2005	2006	2007	2008	2009+
Társas vállalkozás	6,9	6,8	7,1	8,1	9,3
Ebből:					
korlátolt felelősségű társaság	6,7	6,5	6,9	8,5	9,9
részvénytársaság	3,9	3,4	3,7	5,0	5,1
betéti társaság	7,3	7,3	7,6	7,7	8,6
Egyéni vállalkozás	13,5	12,2	11,9	12,9	11,7
Vállalkozás összesen	10,4	9,6	9,5	10,4	10,4
+ előzetes adat.					

Létszám-kategóriák szerint vizsgálva a megszűnt vállalkozások aránya a kisvállalkozások kategóriájában 10,4% volt, ezen belül a mikrovállalkozásoknál 10,6%. A mutató a középvállalkozások esetében 3,4%, a nagyvállalkozások között pedig 0,9% volt. 2008-ban mindhárom létszám-kategó-

riában emelkedett a megszűnt vállalkozások aránya az előző évhez képest. A legjelentősebb növekedést a 10–19 fős, illetve a 20–49 fős kisvállalkozási létszám-kategóriákban tapasztaltuk (előbbi esetében 2,4%-ról 5,8%-ra, az utóbbinál pedig 1,4%-ról szintén 5,8%-ra).

Főtevékenység szerint a megszűnések aránya az előző évekhez hasonlóan a pénzügyi, biztosítási tevékenység területén volt a legmagasabb (25,9%).

Ebben az ágazatban tapasztaltuk a legnagyobb mozgást mind az induló, mind pedig a megszűnő vállalkozások tekintetében. Arányaiban a legkevesebb vállalkozás az egészségügyben szűnt meg (3,8%).

A régiók tekintetében nincs jelentős eltérés a megszűnt vállalkozások arányát tekintve, a mutató értéke 9,8 és 11,2% között alakult. Kiugró értéket megyei szinten sem találtunk.

További információk, adatok, linkek:

[Táblázatok](#)

[Módszertan](#)

[Eurostat nyilvános angol nyelvű adatbázisa](#)

[További angol nyelvű információk az Eurostat honlapján](#)

Elérhetőségek:

piroska.bakonyi@ksh.hu

Telefon: (+36-1) 345-6211

[Információs szolgálat](#)

Telefon: (+36-1) 345-6789

www.ksh.hu